

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Váczi körút 28

hova minden küldemény intézendő.

Zsidó felekezeti és társadalmi hetilap.

SZERKESZTI:

SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . .	8	frt —
Félévre	4	» —
Negyedévre	2	» —
Egyes szám ára 16 kr.		

MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEN.

Tartalom:

Szapáry Gyula gróf és a zsidók. Dr V á z s o n y i Vilmostól. — Országos tanácskozásra . . . Örök átok — örök áldás. Dr. Silberstein Adolftól. — Emléklap az orosz zsidókért. P a l á g y i Lajostól. — Orosz zsidók sorsa. — Nachtet. Tanulmányfő. Irta: K ó b o r Tamás. — Révai ur. Elbeszélés. G o n d a Dezsőtől. — Arnsteiner ur háztüznézőben. K o m p e r t Lipót beszélya. — Szerkesztői üzenetek. — Hírek. — Hirdetések.

Naptár:

Vasárnap (1891 augusztus 23) 5651 **Ab** hó (30 napos). 19-ike. Hétfő 20-ika. Kedd 21-ike. Szerda 22-ike. Csütörtök 23-ika. Péntek 24-ike. Szombat 25-ike. Muzsáf előtt bejelentik az ujhódat (m'vorchin hachódes) Hetiszidra: **Reé**. Haftórah: Jezsaiás ? fejezete. (Annijó szóárd . . .)

Szapáry Gyula gróf és a zsidók.

Isméltető panaszokat hallani: talán unalmas; de isméltető sérelmeket nyugodtan elűrni: bizonyára élehetlenség. Nem új dolog többé, hogy valahányszor Magyarországon a királyt ünneplik, felekezetünk roszakarói az ünnepegy fényét avval igyekeznek emelni, hogy a zsidóságot önérzetében megbántják, megszegyenítik. Az állam fejének ünnepegy legszebb alkalomnak látszik annak feltüntetésére, hogy a zsidóság az államban a többi felekezettel egy sorban nem állhat. Ha a sérelem egyre isméltődik, isméltődnie kell a panasznak, a tiltakozásnak is még pedig egyre fokozódó erővel, mert a bánatalom alázatos elhallgatása a legbiztosabb út a lealacsonyodás felé. Ha szolgálként bánnak velünk, ezáltal még szolgálkává nem leszünk, de ha a bánásmód ellen nincs szavunk, magunk nyomjuk magunkra a szolgáltság bélyegét.

A király születésnapja újra alkalmat adott Szapáry Gyula grófnak, hogy kitüntesse, mekkora joga van miniszteriumának a szabadelvű cím viseléséhez. Az alkotmányos korszak óta folytonosan szokásban volt, hogy a minisztelnök a király születésnapján adott hivatalos bankettre a pesti zsidó hitközség egyik papját is meghívta. Ott ült a zsidó pap a többi felekezet meghívott

képviselőivel egy asztalnál, jelenlétével bizonyítva, hogy a zsidóság a többi felekezettel érzelmeiben osztozik. Így volt ez Szapáry Gyula gróf miniszterelnökségéig. Ezen államférfiu mérészen kitűzte a reformok zászlaját. Egyik első reformja az volt, hogy egy meghívóval kevesebbet nyomtatott, egy teritékkel kevesebbet rakatott, a zsidó papot kirekesztette a meghívottak sorából. Így történt ez mult évben. Ekkor még azt hitték egyesek, hogy a miniszterelnök nem szándékosan cselekedett, a meghívó csak feledékenységből maradt el. És valóban egy folyton hazája boldogságán elmélkedő férfiuval könnyen megeshetik, hogy elfeledkeznek, hogy zsidó pap is van a világon.

Az idén kitünt, hogy nem feledékenységgel, hanem rendszerrel van dolgunk. Szegény! a bátor reformer, aki a közigazgatási reformot egész elszántsággal sarokba vetette, első reformjához szilárdan ragaszkodik és a zsidó papnak az idén sem küldött meghívót.

Nincs szándékunkban a miniszterelnöki ebéd fontosságát túlbecsülni. Jól tudjuk, hogy ez az elmaradt meghívó a zsidóság bajai közt a legkisebb. Ha egyszer egy esztendőben ott is ülhet a zsidó pap a miniszterelnök asztalánál, azért felekezetünknek még nincs kepviselete a főrendiházban, zsidó hitre áttérni még sem

szabad, felekezetünk recipiálva még sincsen. De mennyire jellemzi Szapáry Gyula gróf szabadelvűségét, hogy még azt a pusztá udvariassági ténytet, azt a sallangot is megtagadja felekezetünkötől, még azt a lakomát is sajnálja tőlünk, melynél a zsidó pap ugyanis mindig éhesen maradt.

Az elmaradt meghívó Szapáry Gyula gróf becses önvallomása. Midőn a pécsi hitközség tagjai ottjártak nála és tudakolták: a zsidó hitközség küldöttségét miért mellőzték oly bántóan, — diplomatazálva, burkoltan oda célzott, hogy e mellőztetésnek nem ő az oka, hanem magasabb udvari befolyás, mely előtt az ő szabadelvű lelkének is meg kell hajolnia. Hát a miniszterelnök hivatalos bankettjét is udvari ember rendezte, itt is udvari befolyás dolgozott? Szó sincs róla. Hiszen a világ gúnyja volna az a miniszterelnök, aki még azt se határozhatná meg önállóan, hogy kit hívjon meg bankettjére. Szapáry Gyula gróf csak a magyar államférfiak régi, kedvelt szokását követte, akik, ha sarokba szoríttatnak, szívesen elbujnak az udvar háta mögé. Minket e bujkálás nem fog félre vezetni. Azok a sértegetések, melyeknek a zsidóság a király minden ünneplése alkalmával ki van téve, nem fogják csorbitani a felekezet loyaltását, az

ellenszenv csak azokat fogja érni, akik e sértegetések rendezői és érte felelősek: a kormány tagjait.

De ki tudja, a higgadt zsidóság bátorkodik-e majd ellenszenvének hangos kifejezést is adni? Az eddigiek után nincs kizárva, hogy a zsidóság u. n. «iránytadó körei» (kik különben irányt sohasem adtak, mert tétlenségre nem kell irány) az ismétlődő sértegetésekkel szemben is továbbra frenetikus hallgatásba merülnek. Ők adták ki a tizparancsolat újabb és bővített kiadását, ahol a tizenegyedik helyen ott szerepel a szigorú parancs: «A zsidó legyen kormánypárti!» E tizparancsolatot talán még a kormány kihívó magatartására sem merészlik megszegni.

A nemezis bizonyos neme, hogy a legújabb mellőztetés éppen a pesti zsidó hitközség papját érte. E hitközség elutasította magától a «noblesse oblige» elvét; semmit sem akart tenni a felekezet egészéért, nem akarta megkezdeni a harcot a szervezetért, a receptióért és mindenkor fennen hirdette, hogy nem érzi magát vezérszerepre hivatva, mert csak éppen olyan hitközség, mint bármely más városé. Lám Szapáry Gyula gróf milyen szépen szavánál fogta a hitközséget, midőn papját elmellőzte

Nachet.

— Tanulmányfő. —

Most délután négy órakor, ha ezt a lap papirost elpusztítom, Nachet az ő nyomoruságos pajtájában ül az ő mosatlan szalmazsákján és áhitattal bujja a talmudot. Hogy én ezt itt Budapesten, kétszáz kilométernyire Bonyhádtól, olyan pontosan tudom, az onnan van, mivel Nachet életmódja nap-nap után változatlanul ugyanaz marad. Délután a talmudot bujja, este tizig házról-házra jár az ő gitárjával, aztán pedig betér a korcsmába, a honnan éjfélután istenesen berugva kidobják. Innen a város egy szűk sikátorába vánszorog, ahol egy pókhálós, fekete ablakon bekopogtat.

— Zsófi, még sem jössz? Itt a Messiás és feleségül akar venni.

Abban a házban már tiz év óta nem lakik senki.

Onnan aztán haza tántorog az ő nyomoruságos vaczkához, gyertyát gyújt, földhöz vágja a gitárját, kikönyököl az ablakon és énekel istenkáromló, vad nótákat, förtelmes gúnydalokat, amikért reb Seckel, az orthodox rabbi, kitiltotta őt a templomból. Mikor aztán a köhögés véget vetett az istenkáromlásnak, nagyot üt reszkető öklével az ablak párkányára és beleordít az éjszakába.

— Nincs isten, reb Seckel, én mondom azt, a Messiás, aki nem tudom megváltani a világot, mivel nincs isten.

Ezzel ledől az ő piszkos ágyára és alszik másnap délig.

Hogy a bonyhádi rendőrség az ő éjszakai garázdaságait elnézi, annak két oka van. Először, mert Nachet örült, tehát neki minden szabad, másodsor, mert olyan rekedt hangja van, hogy az ő rikoltozásából, istenkáromlásából még a macska is alig hall valamit, mely közvetlenül az ablaka fölött a háztető ereszében dorombol.

Egy jó vacsora után láttam őt először. Holdas este, a verandán ültünk és vígan összecsaptuk a vörösboros poharakat, midőn alant gitárhangok pendültek meg. Szakgatottan, idegesen búgtak össze a húrok, mint valami harci induló ütemei, miket a szél nagy távolságból hord felénk. Aztán valami sajátságos suttogás, mint amikor valaki egy üveglapra lehel, vegyült a húrok recsegésébe.

— Közelebb, Nachet, — kiáltott le a gazdám, egy kegyetlen orvos, aki előbb összeszidja betegeit és csak azután gyógyítja meg. — Kár minden hangért, amit nem hallunk.

hiszen maga a hitközség elégszer kimondta, hogy a zsidóság képviselőjére nem érzi magát hivatottnak.

Egy szerencsétlen felekezet, melynek vezetésére senki sem érzi magát hivatottnak, mihelyt a vezetés fáradalmaival, felelőséggel jár. Ott ült a képviselőházban néhány zsidóvallású képviselő, de egyikben sem volt annyi felekezeti érzés, hogy egy interpelláció erejéig áldozatot hozzon felekezetének, kérdőre vonja a kormányt a zsidó küldöttségek mellőzése miatt. Pedig ha nem is akartak aként fellépni, mint Fould, aki a damaszkusi ügyben elmondott interpellációját így kezdte meg: «A felekezet, melyhez szerencsém van tartozni» — felléphettek volna, mint szabadelvű férfiak; hiszen a zsidóság sérelme egyuttal az egyenjóság elvének sérelme is. De képviselőházunkra ránehezedik a pártfegyelem nyomasztó súlya, a pártérdek itt minden más érdeket legyőz. A zsidó vallású képviselők eltűrik a felekezet kellemtelenségeit, csak hogy a kormánynak kellemtelenséget ne okozzanak.

Nem akarok a zsidóság körében az ellenzék bármely pártjának is propagandát csinálni. Bűnös cselekedetnek tartom, ha valaki a zsi-

dóságot egész tömegében valamely párt szolgálatába akarja hajtani. De azt a szolgáló magatartást, melyet a zsidóság egy része minden kormányval szemben követ, még avval szemben is, mely sértésekkel elhalmozza, nevetségesnek, a ghejtó lealázó maradványának kell tartanom. A kormányban az nevelte nagyra a gőgöt, az elbizakodottságot, hogy a zsidóságot biztos «Stimmvieh»-nek tekinti, mely rendíthetetlenül az ő érdekében kullog az urnákhoz. *Nem akarom a zsidókat arra ösztönözni, hogy felekezeti politikát csináljanak, szavazzon minden zsidó választó éppen úgy, mint az ország más vallású polgárai, meggyőződése szerint, de azt az egyet tartsa szem előtt, avval az egygyel tartozik önértetének, hogy csak olyan képviselőre adja szavazatát, a ki a vallásszabadságot programjába kifejezetten felveszi!*

Dr. Vázsonyi Vilmos.

— *Országos tanácskozásra jönnék egybe az orthodox kereskedők f. hó 25-én a fővárosba. A szombatot megszentelők kereskedőket sújtja első sorban a vasárnapi munkaszünet gyarló törvénye. Helyesen cselekednek, midőn a törvény ellen agitációt indítanak és joggal kérik annak a törvénynek megváltoztatását, enyhítését, mely nem-*

És ekkor megjelent a lépcsőfokon Nacet.

Erről az emberről megfeledkezett a jó isten. Adott neki lábakat, melyeken nem tud megállani, kezeket, melyek reszketnek. Adott neki két sárga szemet, melyek a sötétben világítanak, de alig látnak. Féllapoczkája kidudorodik, félvállá lefelé áll, valószínűleg az a könnyű hangszer, mely rajta lóg, nyomta így le. És az aszott, sárga arcot, bozontos, czafatos fehér szakáll veri föl, mint ugar feketésen a pizsoktól, tüskésen a szárazságtól. Egy esőmosta s szintelen kalap inog fésületlen, sűrű haján és egy sárga, hosszú kabát csapkodja két oldalt izmatlan czombjait. S amint ott állt előttünk, az irgalom provokációja, az egész társaság dörgő kacagása tört ki. Magam is velük nevettem.

És halkán, alig hallhatóan vergődtek ki mellől a hangok:

Nachts um die zwölfte Stunde

Entsteigt der Tambour dem Grab.

— Hangosabban, Nacet, kár azzal a szép hanggal úgy takarékoskodni.

Ugyan olyan tempóban folytatta. Mellbeteg, hörgőhangok voltak, melyeken azt a borongó, harcias balladát énekelte, amelyben a holt tambour dobolására egymásután riadnak föl sirjaikból az elesett katonák. És

Nacet az ő görnyedt, aszott alakjával maga is kiserő volt, amint a veranda fehérlo sarokkövére támaszkodott, mint a sarkkövére dülő vén tambour. Közbe dübörögtek az ő gitárja húrjai, tompán, mintha repedt dobot üténének.

— Elég ebből, Nacet, halljunk valami mást!

Nacetnek azonban nem lehet parancsolni. Mint a fölhuzott óra, végig pörgeti az ő egyhangú tiktakját:

Nachts um die zwölfte Stunde

Entsteigt der Marschall dem Grab. . .

Hörögte a nótáját, mind a tizenkét strófán keresztül, s midőn a végére ért kezdte az elején. Hogy vége szakadjon oda nyujtottak neki egy pohár bort.

— Igyál, vén lantos, ilyet még sohsem ittál.

Még háromszor-négyszer kapott a hurokba, aztán lejárt az óra.

Bambán nézett a feléje nyujtott pohárra, aztán leeresztette a gitárját.

— Éhomra nem iszom, mormogta, s ujra fölkapta hangszerét.

— Kegyelem! kiáltott az orvos és fölkapott egy tál ételt s odanyujtotta neki.

— Nem eszem, a mit ti főztök.

— Van isten, Nacet?

csak nekik, de rajtuk kívül még ezer meg ezer becsületes existenciát tönkrehajtással fenyeget. Másrészt azonban ismételve el kell itélnünk azt a törekvést, mely az orthodox kereskedőket arra akarja bírni, hogy a kereskedelmi minisztertől kiváltságot kérjenek azok számára, kik a szombatot megtartják. Ilyen engedmény ellen fellázadna az egész kereskedelmi világ, melyre nézve az ilyen privilegium hasonlíthatlanabbul nagyobb veszedelem volna, mint maga a munkaszünetes vasárnap, míg magára a magyar zsidóság positiójára már maga a kérvény roppant erkölcsi kárral jár, mint ezt lapunk előző számában kifejtettük. Még mindig reméljük, hogy orthodox kereskedőink nem adják oda magukat eszközül egy minden tekintetben elvetendő, és a magyar zsidóság szempontjából egyenesen bűnös, mert teljes szakadást célzó törekvésnek. Tökéletes fiasko lesz eljárásuk eredménye, ha privilegiumot kérnek és ezen kívül maguk ellen ingerlik, és joggal, a többi kereskedőket. Míg ha általános szempontokból indulnak ki, a törvénynek egyáltalán káros voltára utalnak és enyhítést kérnek a kereskedelem számára, és kérik ezt azért ők, mert őket a törvény jobban sújtja, mint bárki mást — valószínű, hogy célzt érnek, és hogy csatlakozni fog hozzájuk, vagy legalább rokonszennvel fogja törekvésüket kísérni

az egész kereskedelmi világ. — Az orthodox közvetítő-bizottság, mely kiváltságok kérésére ösztökéli a meghívottakat — be fogja mutatni a gyűlésnek a lajstromot, mely mindazon vidéki kereskedők nevét tartalmazza, kik üzletüket szombaton zárva tartják. A gyűlést folyó hó 25-én délelőtti 10 órakor az „Europa“ szállóba tartják meg.

Régi átok — régi áldás.

Mély megdöbbenés fogja el az áhitatos olvasót szentírásunk azon helyénél, melyben isten hűtlen népére a szörnyű átkot kimondja. Hány bús évszázadot éltünk át ezen átok nyomása alatt! Hány évszázadon keresztül üzött, hajtott bennünket ezen átok partról partra, tengereken át, a nemzetek tarka csoportain keresztül. Valóban meggyökeredzni nem tudtunk sehol sem, és a szeretetet csakhamar gyűlölség váltotta fel. Türtük a nyomort, fejünket az iga alá hajtottuk, ki voltunk téve minden zsarnok szélyeinek és reszkettünk mint a fa'evél a legkisebb lehelet érintésétől. És ime újra orgiákat ül az ádáz gyűlölség és reszket a kiválasztott nép a föld minden zugában, a szent Moszkvától a kies Korfuig. Az átok, az átok, melyet a

— Nincs, de nem eszem tréfi tálból.

— Nos akkor áldjon meg az isten mind a két kezével. Ne mondd, hogy sohse volt jó dolgod.

Adott neki egy forintot.

Nachet szó nélkül, lomhán zsebre gyürte és sietett le a lépcsőkön.

— Megállj Nachet, halottad-e már? — A Loebel Zsófi ikreket szült. A hatodik pár. Hallottad?

Egy pillanatig még ott lebegett az elvadult fő a lépcsőzet fölött.

— Megverte az isten tizenkét gyermekkel, — hörögte, aztán eltűnt.

*

Nem is olyan régen volt, midőn Nachet fésületlen fehér szakáll helyett fésületlen vörös szakállt viselt. Valami csunya betegség már gyerek korában ragyával verte ki az arcát és nagy, égő piros szeplőfoltok járultak még hozzá mesés rutságának színesítéséhez. Mindenki csak úgy hívta, hogy a vörös Nachet és nagy jóakarója volt az, aki csak ragyaverte Nachetnek szólitotta.

Valahonnan Galicziából szakadt Bonyhádra, ahova reb Seckel tudós és szent hire csalogatta. Reb Seckel a szent férfinak mintaképe. Valóságos aszkéta és annak

neveli kétszáz tanítványát is. A tisztelet bizonyos nemével néztem a szük udvaron csoportosuló böcherekre, akiknek arczáról lekiált a nélkülözés, amint négyesével, ötösével összebujnak és hevesen, lármázva, éneklően vitatkoznak talmudikus dolgokon. Ez az ő pihenőjük. S vannak köztük tiz tizenkét éves gyerkek is, és ezek a legszenvedélyesebb vitatkozók. Valami átszellemült és mégis bágyadt, bamba kifejezés ül az arcukon és a legtöbnek a szemc vöröstre gyuladt. Éjjel-nappal egyetlen fogalommal élvelednek és ezen a fogalmon rajongó lelkesedéssel csüngenek. Kegyelemkenyéren él valamennyi és koldusnak nevelődik valamennyi, de azért buzgóan vájják be magukat a szent könyvekbe és büszkén lenézik az »amhoorecz«-et, még ha százazrekkel rendelkezik is.

Nachet egyike volt a legbuzgóbbaknak. Sohasem aludt. Könyv felé hajolva töltötte éjszakáit s ha szemc nem láthatta már a betűket, akkor képeket látott. Túlcsigázott érzéki fantáziája volt. Elképzelte magának az édent, istent, a prófétákat s közbe mindig egy nőalak is kigyulladt képzetében, izgatva, ostromolva őt. Nem volt határozott formája annak a női jelenésnek, a bonyhádi lányok mindegyikéből volt benne egy-egy vonás. Ez a jelenés erősen küzdött Nachet lelkében az Istenség képével. Lányokkal szemben gyáva volt és bárdolatlan és

haragvó apa régente kimondott, még el nem nyugodott, hanem már a harmadik évezredje üz, kerget, ijesztget benünket a földgömb minden oldalán.

Mit vétettünk? Mikor fog a Mindenható haragja megszűnni? Mikor lesz örök nyugta a szüntelen üldözött népnek? Milliók kérdezik ezt, áhitatosan térdet hajtva a világhatalom rejtélyes szándéka előtt. De bármennyire sujt is az ezredéves átok, soha vesztünkre nem tör, inkább szaporodott a nép az átoknál régibb áldás törhetlen hatása alatt. Így tehát a jó isten szeret még bennünket, nem akar elpusztítani benünket végleg a föld színéről, csak meg akar fenyeíteni, meg akar javítani. Van tehát még küldetésünk e földön; fennállunk, sujtva bár, de törve nem, sőt számra sem fogyva, hanem inkább szaporodva, hogy minden nemzetnél kellő számban jelenjünk meg.

Hol ily csodásan látjuk működni az égi hatalmakat, majd hallatlanul üldözve, majd irigylendő módon megáldva bennünket: ott az egyes, még oly szörnyű esemény is, mint a zsidók kiűzetése Oroszországból, csak egy magasabb, igazságosabb és tanulságosabb szempontból ítélhető meg. A zsidók kiűzetése még mint

dig és mindenhol a romladozó állami állapotnak jele volt. A tűnyább és kevésbé gondolkozó társadalom szabadulni iparkodott a hangyaszorgalmu, magasabb ihlettségtől áthatott idegen elemektől. De a kiválasztott népet mindig saját kárukra száműzték. Babylon, Assur, Egyiptom Perzsia, Róma romba dőltek, Spanyolország leszállt világhatalmi talapzatáról és legyen szabad nekünk magyaroknak remélnünk, hogy a zsidók kiűzetése Oroszországból a czári birodalomra nézve csak vészjelző eseménynek tekintendő.

És, ugy rémlik, mintha e legutóbbi barbár eljárás hitrokonaink iránt nemcsak végzetes előjele, Oroszország előbb-utóbb bekövetkezendő gyökeres forradalmainak hanem, hogy az isteni szeretet annyiszor sujtott fajunk felé fordult akkor, mikor egy új veszélyvel fenyegette meg. Mert annyi és annyi millió zsidó-ujra *ki fog vezetetni a rabszolgaság országából*, az isteni szabadság terére. Egy új Miczraímot látunk és egy új Mózes, és talán, legyen az a régi szentelt helyeken, vagy egy új világban, mint *Új-Palästina* a szabadság világrészében, mely oly jól illik a zsidó faj megtörhetlen szabadságszeretetéhez — egy Új-Palästínát is.

nem csoda, hisz gúnytárgya volt az ő rőt csunya pofája de ha így éjszaka körülötte rajzoltak a kíséző hallucinációk, Nachet egy vakmerő fenevad volt. Akkor ő dühvel magához ölelte és agyonharapta őket.

Fejtífuszba esett. Egy szegény zsidó családnál lakott, mely isten irgalmából ápolta őt. De irtózatos volt Nachet az ő lázában. Egyre marcangolta a nőket és beszélgetett istennel. Midőn sok hónap múlva aztán tisztult a feje, ott találta ágya mellett Zsófit, az ő házigazdája legidősebb leányát. Nachet fogalma szerint anygal. Nézte a lányt, amint az jólélekkel, barátságosan rakta a fejére a hideg borogatásokat és egészen ellágyult a lelke. A betegeknek, mivel folyton gyöngéd bánásmódban részesülnek, nagyot nő az ő nézetük. Így Nachet is, tele háladatossággal és szerelemmel egy este megfogta Zsófi kezét:

— Zsófi, eljössz-e hozzám feleséggül?

A leány hangos kacagásba tört ki.

— Már mint én? — Már mint te hozzád? —

Hiszen te olyan csunya vagy, hogy miattad a Messiás sem jöhet el, hogy mehetne hozzád egy leány? — Aztán van már nekem völégényem: a Loebel Móricz.

Nachetnek a fejébe tódult az a kevés vér, ami

még benne keringett. Megszoritotta a leány karját, hogy az segítségért kiáltott.

— Verjen meg az isten tizenkét gyerekkel, ordította, aztán visszaesett önkivületébe.

Három hónap múlva a kórházban tért magához. Felgyógyult annyira, hogy a kórházat elhagyhatta és ment reb Seckelhez.

— Reb Seckel, mondotta neki, nekem megjelent Mózes próféta és megbizott velem, hogy váltsam meg a világot. Én vagyok a Messiás.

Reb Seckel föltekintett a könyvből, melybe el volt merülve és nyugodtan azt mondta:

— Tudom már. Hallottam az orvostól, hogy megbolondultál. Eredj dolgozdra.

Nachet iszonyu dühbe jött.

— Hát ha nem hiszed, majd bebizonyítom, mint Mózes Faraónak, hogy az egyetlen isten küldötte őt. Látod itt ezt a deszkát? Hát azt mondom, hogy legyen belőle Tóra és Tóra lesz belőle.

Erre motyogott valamit héberül, amit reb Seckel sem értett. Aztán leste, leste, hogy a deszka folyton csak deszka maradt, nagyott hörgött és a földhöz vágta.

Égesd el a könyvedet, reb Seckel. Nincs isten, különben segítene az ő Messiásának.

Ha látjuk a három ezer év előtt Pharaó országában történeteket *szemünk előtt megújulni*, mily mély gyökereket verhet bennünk a hit a *történelmi törvények iránt*, melyek végre is Isten törvényei. A történelem törvényei több mint két ezer éven át súlyos átokkal terhelték a rakoncátlan, Istenéhez hűtlen zsidó népet. Lehet, lehet, hogy ez átok éppen most fog válla-inkról levétni, mikor a hatalmas czár pharaói ittasságában legjobb alattvalóit kipusztítani vágyik. Lehet, lehet, hogy a zsidó faj újabb, szabadabb égalj alatt, legjobbjai által vezérelve és támogatva, egy boldogabb történelmi korszakot fog megkezdeni.

Ezen álomnak, édesdeden velünk enyelgő reménynek kifejezést óhajtottam adni most, midőn arról értesülök, hogy üldözött orosz hit-testvéreink javára emléklapot szándékoznak kiadni e becses lapok dolgozótársai. Ha ezen álom nem is valósulna, vagy csak későn és lassan, vagy egyáltalán soha sem testesülne meg, legyen nyoma annak, hogy a legnagyobb sanyargatások közt az orosz zsidók felkeltették boldogabb hitrokonaikban, az emberszeretet minden igaz hivében a legmélyebb részvétet és a zsarnokság sötétségéből felvillant a régi áldás elolthatlan reménysugara.

Dr. Silberstein Adolf.

Azóta éli az örült, gazdátlan életét. Egy vén vándorkoldusnak adott szállást, aki meg is halt nála. Tőle örökölte a gitárt is, a tambur balladát is. Ezzel adja meg az ő koldulásának a módját. Azok a különféle örültségek, melyek benne kifejlődtek, mind békésen, függetlenül élnek benne, mindegyiknek mag van a maga órája. A legkönnyebb benne a Zsófihoz való szerelme. A szegény már régóta törődött, összeaszott, nyomorgó Loebel Móriczné. S mintha csak fogott volna rajta Nachet átka, mindig ikrekkel ajándékozta meg az ő keservesen boldog urát.

— Mégis csak van isten, — mondotta Nachet egyszerű reb Seckelnek. — Megverte a Zsófit tizenkét gyerekkel. Mégsem hiszed, hogy én vagyok a Messiás?

Reb Seckel meg ravaszul hunyorgótt az ő apró szemével és azt válaszolta:

— Ha Loebel Zsófi nem kap több gyereket, akkor elhiszem.

A rákövetkező évben Loebel Zsófi ismét ikreket szült.

Kóbor Tamás.

Emléklap az orosz zsidókért.

Előző számunknak Verus (Vázsonyi Jenő) vezérközleményéhez a következő sorokat kaptuk, melyek a fölvetett terv kivételének módoszataival foglalkoznak:

Albumot, különösen, diszes, illusztrált albumot megvesznek Magyarországon. Bizonyítja az «Aradi vértanuk albuma» is, mely daczára, hogy vajmi kevés eredeti közleményt hozott, mégis több ezer példányban kelt el. A mi közönségünk, bármennyire is elszokott az irodalom pártolásától, kedvelésétől, — annyit még megőrzött régi rokonszenvéből, hogy ad valamit a régi formákra, csinos nyomtatásra, diszlő rajzra és változatos szövegre. Egy album, melyben elsőrangú írók és piktorok dolgával találkozik az olvasó, vonzerőt gyakorol nemcsak azokra, kik valamely író vagy piktor iránt érdeklődnek, hanem azokra is, akik díszművet akarnak a szalonjukba elhelyezni s ha ehhez bizonyos jótékony cél is járul, az album még kelendőbbé lesz.

Ez okoknál fogva az üldözött orosz zsidók érdekében jó eszmének tartom egy album kiadását. Hogy azonban a gondolat sikeres keresztülvitele biztosított legyen, a szerkesztésnek és kiadásnak minden tekintetben a viszonyokkal számolnia kell. Az első szempont, melyet semmi más szempont miatt háttérbe állítani nem szabad, az *irodalom*.

Az irodalom nem ismer felekezeti különbséget. Károsnak, veszélyesnek tartanám, ha bármily mozgalom indulna, mely hozzájárulna ahhoz, hogy a magyar írók keresztény és zsidó vallású írók táborába osztagassanak. Ezért tehát első sorban fontosnak tartanám, hogy az albumnál az írók tekintetében felekezeti különbség szóba se jöjjön. Annál fontosabb ez, mert ha azt akarjuk, hogy az album minél szélesebb körökben terjedjen el, még a látszatát is el kell venni annak, hogy csak egy felekezet szellemi arisztokráciája vett részt összeállításában.

Fel kell tehát szólítani minden számot tevő magyar írókat és művészt, hogy járuljon hozzá az albumhoz. Meg kell kérni, utána kell járni s a legkisebb különbséget sem szabad tenni a zsidók és keresztények közt.

Mert mindig abból kell kiindulni, hogy az orosz zsidók segélyezése *nem felekezeti, hanem emberi kérdés*. Meg kell értetnünk minden íróval, hogy üldözött, szegény emberekről van szó, kiken megkönyörülni ép olyan kötelessége a keresztényeknek, mint a zsidóknak,

Nem szabad szem elől téveszteni azt az irodalmi szempontot, hogy ily albumnál egyáltalán nem szükséges, de nem is kívánatos, hogy tartalma az orosz zsidókra vonatkozzék. Elég ha egy cikk — a bevezető — az orosz zsidókról szól. A többi cikkek, aforizmak, versek, rajzok az írók és piktorok által úgy alkottassanak meg, ahogy nekik tetszik. Mindenki arról írjon, vagy azt rajzolja, a mi az ő tárgy köréből való, a mi az ő egyéniségének megfelel. Mert nincs émelegesebb és

élvezetlenebb, mint egy album telve filantrópikus frázisokkal.

A magyar írók és piktorok mindig készek voltak köz-szépért: fáradni, — de nem egyszer úgy bántak velük, hogy nem csodálnám, ha már kifogyott volna a türelmük és jóindulatuk. Számtalanszor tapasztaltuk, hogy albumokban holmi miniszteri tanácsosok és más állásbeliek miatt teljesen háttérbe szorítottak. Ha a magyar írókat egy nemes cél érdekében mozgósítják, tartasuk kötelességünknek, őket, kiké a vállalat egész érdeme, első sorban kitüntetni. S ne történjék az, hogy az albumot valami előkelő úr szellemtelen soraival kezdjük meg s az írók munkáit hátul eldugjuk a petit betük közé. Elég sok aforismát és vizes élczet kellett az utolsó években albumokban látnunk.

A mű szerkesztésére legjobb íróink közül néhányat felekezeti különbség nélkül szólítsunk fel. A mű kiadására pedig társadalmi szereplő köreinkből nyerjünk meg néhány tekintélyes személyt, akár férfit akár nőt, szintén felekezeti különbség nélkül.

Mindenesetre azonban sietnünk kell, mert nem sokára itt a szezon. A diszműnek vásárlásának idejére készen kell lennie az albumnak.

Palágyi Lajos.

Orosz zsidók sorsa.

A moszkvai rendőrfő-elnök mult hó 26-án a moszkvai rendőrbiztosokhoz a következő körlevelet intézte:

A héber kézműveseknek Moszkvából és a moszkvai kormányzóságból való kiutasítására vonatkozó legfelsőbb ukaz végrehajtása tekintetében a belügyminiszterrel történt megegyezés után a következő három határidő állapított meg a következő három osztály számára:

I. Osztály. Azon héber kézművesek, kik Moszkvában és a moszkvai kormányzóságban három évnél nem régebben laknak, nőtlenek vagy éppen nősek, de gyermektelenek és olyanok, kik egy segédet tartanak.

II. Osztály: Azon héber kézművesek, kiknek családjai 4—4 tagból állanak, 4—4 segédet tartanak és Moszkvában, vagy a moszkvai kormányzóságban 6 évnél nem rövidebb idő óta laknak.

III osztály: Azon héber kézművesek, kik nagyobb családnak és négynél több segédet tartanak és már hosszú idő óta laknak Moszkvában, vagy a moszkvai kormányzóságban.

Az első osztályba tartozó héberek önkéntes elutazására háromtól hat, a második osztálybelieknek hattól kilencz és a harmadik osztályiak számára kilencztől tizenkét hónap állapított meg, mi mellett a kiutasításra szánt héber kézművesek a megállapított határidő eltelté előtt három hónappal a rendőrség által okvetlenül írásban értesítendő. — Azon héber kézműveseknek, akik ingatlanokkal (házak, gyárak) bírnak, két éven belül ingatlanaikat eladniok és Moszkvát elhagyniok kell.

Ami a többi hébereket illeti, akik nem kézművesek és Moszkvában, vagy a moszkvai kormányzóságban a belügyminiszternek 1880, 1882 és 1886 30. számú körlevelei alapján

laknak, — azokra a fenti rendszabályok alkalmazandók, de számukra csak két határidő állapítandó meg, és pedig azok számára, kik idevaló első osztályu zsidó házak üzleti képviselői, vagy kisebb üzletek tulajdonosai — hat hónap, és azok számára, kiknek saját nagyobb üzletük van és nagyobb orosz gyárosokkal állanak összeköttetésben 12 hónap, amiről az orosz gyárosok a megállapított biztosítási határidő letelte előtt hat hónappal értesítendő.

A legelső rangu orosz gyárak czégvezetőinek és meghatalmazottainak Moszkvát két éven belül kell elhagyniok.

A minden egyes osztály számára rendelt határidő megállapításánál az 1892-ig évi január 1-ig érvényes kereskedelmi és adóbizonylatok okvetlenül figyelembe veendő, különösen pedig azon hébereknek, kik 1892. január 1-ig kifizették kereskedelmi jogosítványuk, illetőleg osztálydíjikat és adóikat, eme bizonylatok lejártáig joguk van az ittmaradásra még az esetben is, ha családtagjaik és munkásaik száma szerint azon kategóriába tartoznak, mely számára a legrövidebb három havi biztosítási határidő állapított meg.

Azon egyes héberek jogait illetőleg, kik Moszkvában, vagy a moszkvai kormányzóságban élethossziglan lakhatnak, elrendeltetik, hogy ittmaradásukra vonatkozólag minden egyes esetben külön kérvény nyujtandó be a kormánynál. A határidők fönfentemlített mindhárom kategoria számára eme körlevél megjelenésének napjától, t. i. 1891. július 14/26 számított. A moszkvai kormányzóság környékén lakó héberek külön létesítendő bizottságok alá helyezendő, épp így a moszkvai kormányzóság kerületi városaiban lakók is.

Amint a körlevélből kitetszik Moszkvából és a moszkvai kormányzóságból rövid időn belül kiűznek minden zsidót, csak éppen a *katonákról* feledkezett meg a moszkvai despota, mindenesetre azért, mert ezek nem tartoznak a hatáskörébe.

Mint a «N. Fr. Pr.» jelenti leginkább a kézműveseket és a kereskedő segédeket sújta a rendelet, kik be nem várhatják az engedélyezett határidő leteltét, hanem idejekorán kénytelen keresni kenyeret másutt. A moszkvai segélybizottság, mely a szerencsétleneket eddig támogatta, pénz híján kénytelen volt segélyzéseit beszüntetni, mert az ottani zsidók, kik 27,000 rubellel járultak a köznyomor enyhítéséhez, a sok üldöztetés folytán, anyagilag leljesen kimerültek. A szükségletek ellenben napról-napra növekednek, mert nem csak a moszkvai, hanem a vidéki nőtül, gyermekestül érkező menekülők is, kik vándorutjukban Moszkvát utba ejtik, a moszkvai segélybizottsághoz fordulnak. De ez a segélyt meg nem adhatja s emiatt a kiűzöttek, mert a rendőrségtől való féltőkben a város lakói sem segíthetik őket, egész éjeken át csatangolnak kis gyermekekkel a szabad ég alatt a város határában, az utcákon étlen, szomjan, fél-meztelenül, miglen! a rendőrség összefogdossa a szerencsétleneket, mint rablókat s a már többször ismertetett módon tolonczolja őket otthonukba. Ezért a külföldi segélybizottságok támogatására nagyon is rászorulna a moszkvai bizottság, amely számára a moszkvai zsidó község elnöke *Polliakow* L. S. fogad el adományokat. A moszkvai bizottság *Halberstadt* ügyvéd elnökle a következő tagokból áll: *Ephrosz* E. A., *Kozan* M. J., *Mareine*

A. W. (pénztáros), Chisin J. H., Gurewitsch A. G., Koppelman E., Wilenkin M. M., Stillmann O., Friedensohn J. H. és Lagowier B. S.

Ama konstantinápolyi hirrel szemben, hogy Hirsch báró Kis-Ázsiában a vasut mentén az orosz zsidók telepítésére évenkénti 8—10 millió forinton földeket szándékoznak bérelni — a lapok, melyek után e hirt közöltük, egy párisi táviratban azt jelentik, hogy az minden alapot nélkülöz.

Hamburgból jelentik, hogy az ottani segélybizottság a «Rhaetia»-gőzöst az orosz menekülők számára állandó szálláshelyül rendezte be, mert az utóbbi napokban minden más elszállásoló helyből kifogyott.

A lübecki segélybizottság eddigelé 2732 orosz menekültöt segélyezett a továbbutazásra és ott látott ei tartózkodásuk alatt minden szükségessel. A kereskedelmi kamara az érkező menekülők számára egyik kikötői raktárát szálláshelyül engedte át. Bár a menekülők segélyezésében a keresztény és zsidó lakosság valósággal versenyez, az érkezők nagy számára való tekintetből mégis sok még a tennivaló.

A «Daily News» jelentése szerint azon nagyrészt földbirtokos külföldi zsidók száma, kik kiutasítási parancsot kaptak 8000-re rüg.

A bolgár fővárosból jelentik, hogy Rusztsuk város polgárai küldöttséget menesztettek *Stambulow*-hoz, hogy az orosz zsidók bevándorlását akadályozza meg. A N. W. T. szerint azonban a kérvényezők elutasító választ kaptak s a bolgár miniszterelnök kijelentette, hogy ez ügyben mitsem tehet, mert a szerencsétlen zsidók Oroszország barbár igazságtalanságának áldozatai.

Révai ur.

Az »Egyenlőség« eredeti elbeszélése. (9)

Irtta: **Gonda Dezső.**

Ez estének emlékei igen hiányosan maradtak meg benne. Nem emlékszik arra, hogyan ment be valami szürkére futtatott ablak-ajtón, nem arra, hogy kitől kezdett valamit és mit, meg hogy ki felelt neki a kérdésére ezzel: «Tessék benyitni azon a zöldmatráczos ajtón, ha személyesen akar vele beszélni.»

Azt már világosan tudja, hogy nagyon sokáig kopogtatott az ajtón, míg föl tudta fogni, hogy a zöld matrác éppen azért van odaszegezve piros posztódarabkába vert szögekkel, hogy a hang fulladjon benne kívül is, belül is. Egy középtermetű, erő vállu, pápaszemes úr, már derekasan holdvilágosodó, de hatalmas koponyával, gépiesen csavargatván tömött, vörösbarna bujuszát, keményen rászögezte szemét a benyitóra, de adta tovább is zavartalanul az utasításokat egy magas fiatal embernek, akinek szemét zöld ellenző árnyékolta.

Révai csak állt. Ugy érezte, hogy a felészegzett

tekintet rátűz a csomagra és az érdes, kemény hangból kicsendül a harag: «Ilyen hitványságokkal micsodát magam idejönni.»

Mikor a zömök ur végzett az ernyőssel, s ez eltűnt valahol a terem hátsó falába rejtett tapétás-ajtón, megszólalt a telefon hívó-csengője. A zömök ur leült a készülék elé s néhány perczig csak a koponyája villogó tonzuráját és széles hátát mutatta Révai urnak. Révai urnak az a különös gondolata támadt, hogy abba, a telefonba most éppen Koromfi Adolf ur beszél bele és azt mondja a szerkesztőnek: «Az a hosszúkabátos ur, aki most szerkesztő urra vár, az az én irtokom, a Riesenfeld, aki azt hiszi, hogy azzal az ostoba idealizmusával vinni fogja valamire. Tessék elképzelni, hogy mikor valami orosz regényt olvasott, a levelekre azt írta» . . .

— Hahaha — nevetett éppen a telefonba a zömök ur. Révai szentül meg volt győződve, hogy most az ő ügytelenségének nevet.

— Na, majd elbánunk vele! — szólt bele a szerkesztő a beszélőkébe s fellógatván az áthallócsövet, hirtelen odafordult a hűledező Révaihoz, aki nem várt kevesebbet, minthogy most mindjárt «elbánnak» vele.

— Mivel szolgálhatok?

Révai szeretett volna elszaladni onnan.

— Kérem, szerkesztő ur . . . ezek az iratok . . . azt hiszem . . . nem tudom . . . úgy gondolta . . . talán . . . ?

— Kéziratok?

— Bocsánat . . . igen . . . ámbar visszavilhetném.

A szerkesztő rácsodálkozott azzal a vesébe látó két szemével. Különös egy ember. Egy meglett férfi, aki reszket előtte, elsápad, mint egy félénk gyermek. Kezdte érdekelni.

— Drámák?

— Nem, kérem; inkább filozofiai természetűek . . .

— Adja ide!

Lapozgatott egy kissé a csomóban. Csak a címet nézegette. Föl-feltekingett a csúnya, félénk emberre, mintha nem tudná összegegyeztetni az alakkal a leírtakat. Csak azt nem tudta, hogy ez az aránytalanság örültet vagy tudóst jellemez-e? Egyszerre odabökött egy lapra, ahol a cím alá véletlenül a szerző neve is oda volt írva: Révai Vilmos?

— Maga az a Révai Vilmos?

Révai ezekből a rideg kérdésekből azt olvasta ki, hogy az ügye el van veszve. Szerette volna, ha soha meg nem írja azt a csomót, ha soha ide nem jön és ha most visszatemetkezhetnék elvonultságába. Ebben a megsemmisülés érzetében mondta ki hirtelen, akaratlan:

— Nem . . .

— Hát kicsoda?

— A . . . a nagybátyám!

A szerkesztő csodálkozása tetéződött. Egy meglett ember, aki remegve hozza el a nagybátyja iratait. Akit a nagybátya küldözget, mint egy «Laufbursch»-ot.

Amde Révai még csak alig ejtette ki a hazug szót, már puritán lelke megértette vele, hogy hazugság árán nem szabad visszavonulnia és kész volt megbüntetni önmagát a vallásáért.

Azt mondta sietve:

— Nem úgy van, ez hazugság volna. Ezeket a dolgokat én irtam; elhoztam, rosszul cselekedtem.... Bocsásson meg szerkesztő ur, s adja vissza a csomagot....

Ha a szerkesztő ur ezt a kérését akkor teljesíti, akkor bejártam volna a főváros összes elemi iskoláit s kikerestem volna a nebulók legcstobábbját, hogy adjon leczkét a nagyhirű szerkesztő urnak az — emberismeretből....

A szerkesztő egy perczig elgondolkozott. Azután egy lap papirost tett Révai elé.

— Révai Vilmos ur, írja ide a lakása címét. A kézirat pedig itt marad; sorsáról fogom önt értesíteni.

(Folytatása köv.)

ARNSTEINER ÚR HÁZTÜZNÉZŐBEN.

Elbeszélés.

(12)

Irtá: **KOMPERT LIPÓT.**

Arnsteiner elgondolkozva rázta a fejét; azok után, mik véle az előző napon történtek, mi csodálni valót sem talált abban, hogy a világ saját hátrányára oly rettenetes mód megváltozott; hát mért ne eshetett volna változás a Száli irástalentumában is?

— Ugy látszik, Száli, téged ma nem szállt meg a mindennapi szellemed — szólt a leányhoz. — Méskor oda se néztél volna ennek a betűnek.

Eme kritikát megerősítendő, Száli e pillanatban még elkényszeredettebb szörnyszülöttet vetett a papirosra, amelyhez képest az ezt megelőzők még igen kedves kis jószágok voltak.

— Vissza fogunk térni a «P» betűre — szólt a tanító tompa panaszos hangon, mely nála mindig a lelkében dühöngő haragot jelentette.

Erre Száli hirtelen megszólalt, mintha éppen e fenyegetést várta volna, hogy az átok sulyától, mely a mai írásleczkére nehezedett, megszabaduljon.

— Megmondjam-e, Arnsteiner tanár ur, milyen szó kezdődik még a nagy «S»-sel.

A tanító elképedve bámult tanítványára. Az eféle «kihágások»-at nem szokta tőle.

— Nos?

— Szóval nem mondhatom, de majd leirom, — szólt a tollfosztó asszony leánya kimagyarázhatlan heveséssel.

Aztán gyorsan perczegtette a tollát, de balkezevel

elfogta a tanító szeme elől, hogy azonnal meg ne lássa, majd meg villámgyorsasággal elfordulva eléje tolta az irkát.

— Szidonia! tört ki Arnsteinerből az örömteljes meglepetés remegő hangja.

Kis szünet multán, mely alatt Száli mutatni se merté a tanítótól elfordított arcát, Arnsteiner kemény léptekkel méregetve föl s alá a szobát és Száli irkáját kezében tartva így szólt:

— Csodálatos, rendkívül csodálatos! Hogy fejezem ki magamat? Föl nem tudom fogni! — Itt a szemem láttára történt meg a csoda. Igen Száli én megvallom neked. E szóval «Szidonia» olyan mesteri mód találtál, amint az Schiller «Wilhelm Tell»-jének harmadik felvonásában van megírva. Ez az «S», ahogy te ezt most idevetted érdemes a berámázásra s én kétlem, vajjon jó magam a mását megtudnám-e csinálni!... Száli te benned lappang valami! Ugyan mond csak, hogy esett ez a csoda?

— Éppen ezt a nevet szeretném igen szépen leírni tudni, — szólt Száli és belesült a mondásába.

— Miért — kérdezte Arnsteiner hevesen.

— Nem emlékszik arra a tanár ur, amit nekem tegnap felolvasott? — suttozta a tollfosztó asszony leánya alig hallhatóan.

A tanító fülig pirult és megfordult. Aztán kemény léptekkel megint csak méregette a szobát föl s alá. Jó darab idő multán aztán így szólt:

— Lelkemre, majd elfelejtettem, hogy fájdalmaim csendes tanujává tettelek s olyan titokba avattalak, melyet csak a papirosnak szántam.

— Nem is adtam ám tovább — erősítette Száli az őszinteség legigazabb hangján.

— Azt ugyan jól tetted, gyermekem — szólt a tanító egészen megkönnyebülten; — mi köze ahoz a világnak: minő kinok érik az embert. ha nagyra tör.

— És ő se tudja meg? — kérdezte a tollfosztó asszony leánya szokatlan fénszóval.

— Ki az az «ő»?

— Szidonia, — válaszolt a tanítvány szégyenkezve lesütött szemmel.

Arnsteiner megint csak a szobát méregette. Egyszer-egyszer abbahagyta és megállt a tanítvány előtt, de mindannyiszor elfordult és gondterhes utját némán folytatta.

Aztán újra megállt a tanítvány előtt.

— Hallgass meg Száli — kezdte piros fehér színt váltogatva, miközben szokása ellenére lassan szakadt föl melléből a szó — hallgass meg! Te okos leánynak látszol, s úgy tetszik, rendkívül finom érzéked van az emberek lelkében való olvasáshoz. Különben hogy jutott volna eszembe, hogy téged lelkembe hagyjalak pillantani, mikor én tudom a legjobban, hogy téged a te ismereteid milyen kevésbé képesítenek arra, hogy

a műveltség és ismeretszerzés utvesztőiben küzködő szellememet követhesd.

A tollfosztó asszony leánya mélyen megindultan tekintett föl az így beszélő tanítóra; az öröm és hála könnyei csillogtak szemeiben; mert az ugyan még soh'sem esett meg véle, hogy Arnsteiner tanár ur őt megfigyelésének tárgyává tette volna.

— Igen Száli — folytatta a tanító, aki a beszédétől egészen nekibátorodott — lelkeket mint egy rég zárt szobát feltárni előtted és a hozzá szolgáló kulcsot reád bízni én nem restelem! Száli, én igen szerencsétlennek érzem magamat!

— Szent Isten! Arnsteiner ur — kiáltott fel a tanítvány halálra ijedve — mi történt? Talán meglopták, tanár ur? Nem is volna csoda — tette hozzá — hiszen tárva-nyitva minden, akárki ki-be járhat a tanár ur lakásán.

Arnsteiner szomoruan mosolygott:

— Megloptak-e? Oh, olyan embert, akinek a feje — a sifonér, nem egykönnyen lopnak meg! Miféle zsványok lehetnek azok, akik az ily szekrényből tudnának valamit elemelni?!

(Folytatása következik.)

Előfizetési felhívás.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük **augusztus végén** lejár, teljes tisztelettel kérjük, méltóztásának előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Előfizetési feltételek:

egész évre	8 frt — kr
fél évre	4 frt — »
negyed évre	2 frt — »

Papok, tanítók és községi hivatalnokok:

egész évre	7 frt — kr
fél évre	3 frt 50 »
negyed évre	1 frt 75 »

Az „Egyenlőség“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, Váczi körút 23. sz.

Hazai hírek.

— **A király születésnapját** a fővárosban 4 zsidó templomban ünnepelték. A dohányutezai zsinagógában dr. *Kohn* Sámuel az istentisztelet alkalmával ünnepi beszédet mondott és pompás magyar imában kért áldást a királyra és az uralkodó házra. — A budai kultustemplomban a reggeli ima kapcsán végezték el az ünnepi ájtatosságot, melyen *Bauer* elnökkel élükön az egész előljáróság, több egyesület zászlóval és nagy számú közönség vett részt. Az alkalmi szónoklatot dr. *Goldberg* főrabbi mondotta és az előimádkozói tisztét *Weisz* főkántor töltötte be. — Ó-Budáról értesítenek minket, hogy ott ő felsége születésnapját az előestén ünnepelték meg. Az alkalmi délelti imán a

hitközség előljárósága testületileg és nagyszámu hitközségi tag vett részt. A főrabbi távollétében *Oesterreicher* P. rabbi helyettes mondott ő felségeért imát, *Berger* József kántor pedig zsoltárokat énekelt. — A pesti orthodox izr. hitközség az *Orczy* házbéli zsinagógájában a reggeli istentisztelet kapcsán ünnepelte meg a király születésnapját. — A vidéken is mindenütt ünnepelték ő felsége születésnapját, vagy külön e célra rendezett istentiszteleten, vagy reggeli imádság kapcsán. — Szegedről jelenti levelezőnk, hogy f. hó 18-án az ottani zsinagógában ünnepélyes istentiszteletet rendeztek, s azonfelül a hitközség szerencsekívánatainak ő felsége elé juttatása végett várhelyi dr. *Rósa* Izsó elnök és dr. *Löw* Immanuel főrabbi vezetése mellett a hitközségi előljáróság is tisztelgett a főispánnal. — A brassói orth. hitközség imaházában a király születése napján *Wézel* Albert főrabbi magyar ünnepi szónoklatot mondott. Az istentiszteleten megjelent szép számú keresztény hallgatóság közül tudósítónk *Koos* Ferencz kir. tan. megyei tanfelügyelőt és *Oscar* Ferencz keresk. akad. igazazgatót említi. — A csáktornyajaiak szintén külön istentisztelettel ünnepelték ő felsége születése napját, melyen a város hatóságai közhivatalai és egyletei mind képviselve voltak. *Schwarz* Jakab főrabbi igen csinos beszédben méltatta az országnak ezen interkonfessionális ünnepét és szónoklatának különösen azon részével keltett nagy hatást, melyben párhuzamot vont a lovagias magyar nemzet és királya meg a türelmetlen orosz nép és könyörtelen fejedelme között. Az ünnepség végén, mint tudósítónk írja, a magyar himnuszt énekelték.

— **Héber tantárgyak tanrává** az országos izraelita tanítóképző-intézetben a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Schreiner* Márton, csurgói rabbit nevezte ki. Az intézet vezérlő-bizottsága — mint annak idején jelentettük — más candidátust, mint dr. *Schreiner* t, nem is ajánlott. Nyeremény ez az aquisition a keleti tudományokra nézve, melyekben a fiatal rabbi már eddig is kivált és melyeknek ezentúl nagyobb odaadással, nagyobb sikerek mellett élhet. Szívvel kívánjuk, hogy nyereményévé váljék az intézetnek is, melyen a fiatal tudós a legfontosabb, generációkra kiható, felelősséggel terhes állást tölti be.

— **Portugália tb. konzuljává** Budapestre *Birnbaum* Imre Kornél nagykereskedőt neveztek ki. Ő felsége f. hó 9-ikén kelt legmagasabb elhatározásával megengedte, hogy *Birnbaum* a tb. állást elfogadhassa és az exaquaturt is megadta.

— **A londoni hygieniai és demografiai congresszuson** múlt csütörtökön dr. *Körösi* József, a fővárosi statisztikai hivatal főnöke a «szülők életkoráról tekintettel a gyermekek halandóságára» cz. felolvasást tartott, mely élénk diskusszióra adott alkalmat, s a melyről ez elnök, sir Rawson — mint a «Bp. H.» írja — kijelentette, hogy az összes demografiai előadások

között ez volt a legfontosabb. — Hogy a kongressus legközelebbi gyűlésének színhelye 1894-ben Budapest lesz, abban Körösié a főérem, akit beválasztottak az előkészítő 5 tagu bizottságba, s a statisztikai szakosztály tiszteletbeli elnökévé is megválasztották.

— **A galgóczi királylátogatás** napja szeptember hó 9-ikére van kitűzve. Az üdvözlő küldöttségek sorában természetesen a zsidók is részt kívánnak venni. E célból a galgóczi kultusköztség elhatározta, hogy a galgóczi anyakönyvi kerület fiókköztségeit felszólítja, miszerint az anyahitköztség küldöttségében két-két taggal képviseltessék magukat. A szónok Rosenfeld József főrabbi lesz.

— **Kitüntetés.** A bolgár fejedelem erényi *Ullmann* Lajosnak a dunagőzhajózási társaság igazgatójának a bolgár Sándor-rend parancsnok keresztjét adományozta.

— **A zsidó legényegylet** f. hó 16-ikán a Mátyásföldre kirándulást rendezett, mely a kedvezőtlen idő daczára is elég jó sikerült. A délelőttöt szórakoztató társasjátékok, a délutánt 6 féle verseny, köztük szépség verseny is, melynél Máriaffy bpesti btó. bíró volt a jury elnöke, vették igénybe. 6 órakor a hangversenyre került a sor, melyet több zeneszám, szavaltat és egy humoros előadás is változatossá tett. Végül táncz következett, mely éjfél után 1 óráig folyt nagy animóval. — Az egylet f. hó 23-án d. e. 10 órakor matinee-t is rendez, melynek élénk műsora sok látogatót fog vonzani az egylet helyiségeibe, mely a matinee színhelye lesz.

— **A pápai izr. iparos szövetkezet** *Pap* Gábor, dunántuli reformatás püspököt, a nemes emberbarátot, tiszteleti tagjává választotta meg s az erről szóló okmányt f. hó 16-án Komáromban küldöttség útján nyújtatta át. A szónok *Goldberg Gyula* pápai könyvnyomda-tulajdonos volt.

— **Az orosz zsidók** javára Nagy-Maroson f. hó 22-én rendezendő hangversenyen *Somogyi Mór*, zongoratanár, *Bleier Adorine* k. a, *Manheit Ignác*z, az opera tagja zeneszámokkal és *Heiter Frigyes* humoros felolvasással fog szerepelni. Az előadásra szóló jegyek már mind elkelték.

— **A holicsei ifjuság az orosz zsidók javára** f. hó 16-án tánczvizsgálommal egybekötött előadást rendezett. A jelenvolt előkelő és nagy közönség soraiban tudósítónk több keresztény családot, köztük dr. *Papanek Lajos* orsz.képviselőt, *Balogh H.* főszolgabíróst stb. látott. A tiszta jövedelmet, mely 100 frtot meghalad, a rendezőség nevében *Gerber Lipót* a magyar központi segélybizottsághoz küldte be.

— **A németkereszturi izr. iskoláról** — mint nekünk írják — a magyar nyelvben tett nagy haladás miatt a megyei tanfelügyelő a megyei közigazgatási gyűlésén igen elismerőleg nyilatkozott. Az eredmény főként *Alexander Mór* ottani tanítónak köszönhető.

Külföldi hírek.

— **Egy felköszöntő Hirsch báróra.** Az «Israel» nevű gőzös, melyet *Plak Lajos* Glasgowban Hirsch báró gyarmatosítási céljaihoz szerzett be, Alexandria felé utaztában — úgy írja a «W. A. Z.» — Algierban kikötött és kapitánya *Sbutega* tisztelgésre jelentkezett az Algier melletti Tivoli fürdőben időző *Wimpfen* gróf követnél, aki nagy társasággal éppen vacsora-anál ült. A gróf az «Israel» kapitányát nagyon szívesen fogadta és vacsora végén a következő toasztot mondotta: «Azonközben, hogy mi itt vigtréfával öljük az időt, megjelent előttem az élet komolysága, egy hajó vezetőjének látogatásával, mely az osztrák lobogó becsületére a humanizmus szolgálatában áll. A hajó a párisi Hirsch bárónak a zsidó vallásfelekezet szorongatott hivei számára készülő nagy művét szolgálja. Poharamat a báróra, ez energikus és okos emberbarátra emelem».

— **A korfui eszrogok ellen** az amerikai Egyesült Államok zsidó községei *tilalmat adtak* ki és kötelezték magukat, hogy csak a Szentföldről származó eszrogokat fognak használni.

— **50.000 frankos hagyományt** rendelt *Aghion M. Behár* az alexandriai zsidó köztség leányiskolájára azon kikötéssel, hogy az összeg az iskola esetleges bezáratása után újabb megnyitásáig kamataival együtt a többi iskolák alapjaihoz csatolandó. Az alapítványért a hitköztség előljárósága köszönetet mondandó, tisztelgett az örökösöknél, továbbá elhatározta, hogy a hagyományozó emlékét az iskola épületében márványtáblán örökíti meg és halálának évfordulóján kadist mondat az elhunyt lelki üdvéért.

— **A zsidókérdés a brüsseli nemzetközi munkáskongressuson** is szóba került. A f. hó 17-iki gyűlésen ugyanis felolvasták a francia socialisforradalmi munkáspárt jelentését, mely ez ügyben a következőleg nyilatkozott: «Mivel az öntudatos munkásoknak egyedüli vallása az emberiség solidaritása, ennél fogva mi minden olyan vállalkozást, melynek célja a vallás és fajgyűlölet legyezése, barbárnak és a társadalmi haladásra nézve akadályozónak tartunk. A munkáspártnak feladata, hogy a világ proletáriatusa előttt pellengérré tegye a bolondokat és gazokat, akik az antiszemitzmusnak ürügye alatt egymást fojtogadják meg. A népnek egyetlen ellensége a visszaélő tőke, annak számára tartsuk készletben minden ütésünket.»

— **A holland segélyactióról**, melyről előző számunkban már megemlékeztünk, még a következőket jelenthetjük: Az amsterdami bizottság felhívását, melynek élén *mr. G. van Tienhoven* áll, 30 legelőkelőbb amsterdami polgár irta alá. A lap, mely a felhívást vezércikknek adta, az «Algemene Handelsblad» külön méltató cikket is fűzött hozzá és ebben utal

arra, hogy Hollandia a zsidó menekülőknek már egyszer nyújtott barátságos otthont, akkor t. i., mikor a spanyol maranusok az inquisitio rémségei elől futva, Amsterdamba jöttek. A hálát azonban, melylyel a zsidók ezért Hollandiának adósai, száz meg százszorta lerótták már, mivel a hollandi kereskedelem fellendülése, különösen pedig az exporté a Spanyolországból kiüzött zsidók bevándorlásával vette kezdetét, kik pénzükkel a hollandi kereskedőket hatalmas támogatásban részesítették. Hollandiának emiatt az Oroszországban üzött barbarizmus ellen kötelessége protestálni, mert egy Spinoza, Da Costa, Meyer Jónás Dávid, Israel József, Goudsmid J. E. és sok más Jákob házából származó igen jelentékeny férfit hazájának joga van a zsidók igaza mellett való tanuskodásra. A királynőnek, írja az idézett lap, ezt kétségkívül szívesen vallja minden hollandus — loyalisabb alattvalói és a németalföldi birodalomnak buzgóbb, tevékenyebb és példásabb polgárai nincsenek a zsidóknál. — A «Handelsblad» e czikke bizonyára sokkal hozzájárul az actio izmosításához, s immár Bredából, Amersfoortból jelentik is a fiókbizottságok megalakultát. A amersfoorti segély-bizottság élén a híres *Schimmelpenninck* gr. a város polgármestere áll. — A bodegraveni polgármester a rotterdami Montefiore-páholyhoz egy általa eszközölt gyűjtés eredményeként 1500 frankot küldött.

— A berlini Frigyes-Vilmos egyetem alapítási ünnepélyén az orvosi facultás díjat Kornblum Herbarth berlini orvosnövendék munkájának ítelték oda.

— A szentföldről eleven mozgalmakat jelentenek. A Palesztina gyarmatosítását célzó egyletek (A Choveve Zion, Oroszország Anglia és Amerikában, Agudas achim Mohilowban stb.) egyre-másra vásárolják a földeket. Amily örvendetes ez egy részről, oly elszomorító másrészt azon körülményre való tekintetből, hogy a földek árát a nagy kereslet fölhajtja és pedig természetszerűleg az egy célú szolgáló egyletek rovására. Ezért kívánatos volna, ha az egyesületek együttes vásárlásokat eszközölnének és így a pénzpocsékolásnak elejét vennék. — *Wischozky* Calman a szentföldnek egy moszkvai barátja a vilnai banknál 1600 rubelt helyezett el oly célból, hogy annak kamataiból négy jeruzsálemi intézmény: az «Esrasz hanidachim» a sinylók háza. Talmud-Tóra és az askenaz kórház részesítendő. A jeruzsálemi Lemaan Zion az orosz zsidók részére Jaffában építendő kórház számára 10,000 márkát adományozott.

— 35,000 frnyi alapítvány és hagyomány maradt jótékony célokra Türkl Abraham, a brünni hitközségnek e napokban elhunyt előljárója után. A jótékony hagyományok közül 5000-5000 frt van kiházasítási alapul és segélyezésre szoruló kereskedők számára rendelve.

— Az orosz heccsajtó magatartásában, úgy látszik valamelyes változás állott be. A sajtóügyi főfelügyelőség ugyanis — mint Pétervárról jelentik — belátva hogy a zsidók elleni folytonos izgatás jóra nem vezethet, bizalmas természetű körlevelet intézett valamennyi orosz ujsághoz, melyben meghagyja nekik, hogy a zsidók elleni izgatással egyelőre hagyjanak föl és csak olyasmit közöljenek, ami a valóságnak megfelelő. A perfid insinuatciók és vádaskodások ennek következtében egyszerre megszűntek. Ez mindenestre örvendetes jelenség, de csak úgy ha igaz, és nem tendenciózus.

— A brüsseli főrabbi-állás betöltése szűkebb választásra szorul. A jelöltek *Bloch* Toulból, *Hermann* Reimsből és *Lewy* Verdunból. Ezeket felül a belga községek 250 képviselője a consistoriumtól *Astruc* meghívását kérvényezi. A consistorium azonban csak a jelentkezők közül akar választani, *Astruc* meg az eshetőségekre való tekintetből nem akarja a jelöltséget elfogadni. Érdeklődéssel várjuk a történendőket.

— *Ramleh* szentföldi gyarmatból, a «Lemaan Zion» egylet eme legújabb alkotásából aggasztó hírek érkeznek. A jaffai «Chovevei Zion egylet» ugyanis egy nagy sereg földhöz ragadt szegény orosz zsidó kivándorlót, azon hiszemben küldött *Ramleh*-be, hogy azok ott olcsóbb lakás és élelmiszer mellett, ha a környékbeli koloniákban és különösen a jaffa-jeruzsálemi vasut építésénél munkát kapnak, könnyebben boldogulhatnak. *Ramleh*-be érve azonban irtózatos nyomor szakadt rájuk. A vasut-építésnél a szombat szentül tartása miatt munkát nem kaptak és a környékbeli koloniákban is kevés ember számára akadt munka. Pénzüik nem lévén, bedőlt házakban, üres istállóban huzódtak meg a menekülők, sőt némelyek nyílt mezőkön tanyáztak, hol a nap hevétől megbetegedtek. Majd meg gyorsan híre futott, hogy az odukban, lakatlan helyeken meghuzódott, elgyengült menekülők klimatikus betegségekre estek; hogy typhus, egyptomi szembetegség, börbetegségek, sőt himlő ütött ki közöttük. Ennek hírére a Lemaan Zion egylet elnöke *Adelmann* M. dr. *Stem* jaffai orvossal *Ramleh*-be utazott, hogy valamenynyire segítsen a bajon. A betegek és sinylődők között 17 olyan családot talált, kik a Lemaan Zion egylet tudta nélkül érkeztek *Ramleh*-be s ott láz-, szem- és börbetegségekre estek. Az egészségtelen környezet különösen az utóbbi betegséget tette rettenetes látványnyá, s a nem zsidó lakosság egy fanatikus siita kuruzsló által — mert a betegek gyógyszereit használni nem akarták — feltűzelve, azon hiszemben, hogy a bevándorlók között fekete himlő ütött ki, már azon gondolkozott, hogy az új érkezőktől és a kolonistáktól is mint szabadulhasson meg! Az első ily irányú kísérletet más helyeken is kihágások követték volna, de a derék orvos idejekorán fölvilágosította a ramlehi és jaffai hatóságokat a felől, hogy a börbetegségek ártatlan természetűek és éppen nem veszélyesek. — A szerencsétlenek közül többet Jaffába küldtek, hogy ott a Lemaan Zion egylet ideiglenes kórházban nyerjenek ápolást; másokat pedig visszaküldtek hazájukba. — Az eset morálja megint az, hogy az orosz zsidók kivándorlása a legnagyobb körültekintést, tapintatot és nagyon-nagyon sok áldozatot követel.

Szerkesztői üzenetek.

Komárom. Hogy orth. rabbijaink (tisztelet a kivételnek) agitációt indítsanak a korfui eszrogok ellen, arra szükségös volna, hogy Reich Ignác — eszrogkerter plántáljon. A midőn ez megtörténék, hatalmas «iszur» jelenék meg, melyben a «nagyok» és «szentek» egyedül Reich eszrogjait mondaná ki kősernek és ezt bebizonyítaná a Torából, Talmudból és Sulchan-Aruchból, amint hogy rábizonyították a Reich által bérbe vett hengermalom pészachlisztjére, hogy Mózes, rabbi Jóchanan ben Zakkai és Isserlesz egyedül Reich Ignác lisztjéből készítették maczoszt. — Hogy az ez évi korfui eszrogfákat ártatlan zsidóvér áztatta, hogy a szentföldi zsidó koloniák mindjárt gyökeret verhetnének, ha pénzünket nem a korfui zsidóüldözőknek, hanem nekik juttatnók eszrogokért: Reich Ignác gárdájára az ilyen okok nem hatnak.

Szent-Mihály. Bocsánat, Reich Ignác a mi szemünk előtt nem személy, hanem fogalom, elv. Az egyenletlenség fogalma, a haszonlesés, hazugság, álszenteskedés és testvérviszály elve.

—kn —rp. Van az antiszemitizmusnak egy neme, mely éppenséggel nem nélkülözi a humort és ehez tartozik az ön esete is. Tán tudja, hogy mult évben a bécsi Rudolfinumban nem vettek fel zsidót — elvből. Nos hát ezt az intézetet a zsidó Rudolf v. Pollak alapította, miről dr. Jelleniknek kellett az ettől megrökönyödött antiszemita igazgatóságot felvilágosítani. Ami már most az ön ügyét illeti, sokban hasonlít az a bécsi esethez. Az a gyűjtemény — de dörzsölje ezt alaposan az urak orra alá: a pesti zsidó hitközség ajándéka, melyet 1845-ben — Kunewalder elnökösködése alatt — teljes 16 000 frtért szerzett meg.

Csavargó. Versében igazi költői erő lüktet; egyes strophái formatökélyük és hangulatuknál fogva reánk igen kellemesen hatottak és őszintén megörvendeztettek. Óhajtjuk tudni kilétét és «Csavargó» létre igen jól tenné, ha szerkesztőségünkbe is becsavarogna és akkor elmondanók, mi kifogásunk van költeménye befejező részei és néhány más strophája ellen. Néhány sorát a következőkben adjuk:

Israël.

Tengernyi ellen dúhe tör reid,
Hiába szállt az Úrhoz hő imád.

Hiába kéred kérve az eget:
Szenvedni végig, ez a végzeted.

— — — — —

És mind csupán, mert ősi, szent hited,
Örömben, búban egyaránt hiszed.

Erényed bűn, érdemre nincs jogod,
Ember vagy oh! és nincsen otthonod.

Beregszász. Hogy a kabinetiroda oly ritkán emlékszik meg zsidó intézményről, holott a keresztény felekezetek templomai, iskolái oly gyakran részesülnek királyi segélyben, ennek oka abban keresendő, hogy a zsidó községek — és ez csak dícséretükre válik — a leg-ritkább esetben fordulnak segélyért ő felségéhez.

Többeknek. Makai Emil és dr. Feleki Sándor már legközelebb ismét felveszik rovatukat.

Arad. Szendrey, a Gerzson tudtunkkal kereszténynek született, a miről ő azonban nem tehet. Hogy ostoba kifakadására (s erről Szendrey, a Gerzson igen is tehet) reflectáljunk, ezt tiltja a jó izlés. Vagy lehet-e olyan embert komolyan venni, ki a képviselőházban olyan ürült állításokat koczáztat, a minő például ez: «A zsidók a megyei virilisták 90 száztőlját teszik»? Ilyen észbeli ficzam mellett Szendrey, a Gerzson bátran

vonhatta volna le a következtetést, hogy »innen van, miszerint az alispánok, főjegyzők, fiskusok, árvaszéki elnökök, fő- és másodsoldgábirák fele zsidók»

Határszéli. Mindenekelőtt nem Eisenstadt, hanem Kis-Márton, a többit nem értettük, minél fogva egyéb kifogásolni valót nem találtunk.

Dr. H—r P—t Budapest. Ismeri a csodarabbi esetét, ki sokszor hirdette, hogy kutya, mely ugat, nem harap, de azért mégis ő volt az első, ki kereket oldott, midőn egyszer egy hatalmas komondor dühös ugatással a kaftanja felé tartott. Az emiatt meginterpellált «szent» imígyen vágta ki magát: Igaz, én tanítottalak arra, hogy «kutya, mely ugat, nem harap» kérdéses volt azonban előttem, tudja-e ezt az a komondor is», már pedig találkozásunknál ez volt a főkérdés — Az ilyen «igazság» körül mindig az a földolog, hogy tudjon róla — a komondor. — Ami Sp-t illeti, Boerne egy mondásával válaszolhatnánk: «Er möchte seine goldene Freiheit versilbern». Más főrekvést egyelőre nem ismer.

Dr. Cs. G. Budapest. «O Jeruzsálem, téged gyászolunk» Makai Emilnek eredeti költeménye Ha fordítást közöl, azt jelezni szokta. — Meleg üdvözlését eljuttattuk az ifjú költőhez, ki a szünidőt szüleinél (Fischer M. Enóch makói főrabbi) tölti.

L—s. Az illető már néhány hónap óta fővárosi kerületi kapitány, mely állását épp oly lelkiismeretesen és épp oly kitűnően tölti be, mint előbbi állását. Atyja, Andrassy Gyula grófnak volt kedvelt orvosa, csak nem rég halt meg Bécsben. Ő maga épp oly melegen érző zsidó, amilyen atyja volt egész életén át.

M. A. h. e. urnak N. B. A kerületi hitközségeknek ehez elvitázhatlan joguk van és kár volna ellenük bármily lépést is tenni.

Ifjabb Nagel Otto könyvkereskedésében Budapest, (Muzeum-körut a Nemzeti színház bérházában) megjelent és kapható:

Általánosan engedélyezve a m. kir. közok. Ministerium 2582 /91 számú rendeletével.

Barna J. Rendszeres német nyelvtan és olvasókönyv a középkereskedelmi iskolák és kereskedelmi akadémiák számára ára frt 1 20

Kugler J. Irályképző. Alsófoku ipariskolák számára. I. rész ára —.50. II. rész ára —.50 kr.

E jeles tankönyv a nm. m. k. vallás- és közoktatásügyi Ministerium 444-12 sz. rendeletével általánosan engedélyeztetett.

Buttkai Sándor Egészségi erkölcsi és illemszabályok. IV. kiadás Ára 6.—

E könyvecske a nm. m. k. közoktatásügyi ministerium 12052-88 és a fővárosi tanácsnak 17696-87 sz. rendeletével az ország és főváros összes növendékeinek megvételre ajánlva.

A tisztelt igazgatóságoknak és hittanító uraknak, kik ezen könyveket iskolákban tankönyvül használni óhajtják, szívesen küld a kiadó kívánatra ingyen tisztelet példányokat.

Fogorvos **Barna Budapest, IV. kerület** váczu-utcza 24. szám. Rendel 9—5 óráig.

 ברית מילה-mütétet (26 évi gyakorlat) a legügyesebben végez **Frank Leo** II. ker. Albrecht-ut 5.

Hirdetmény.

A szentesi izr. hitközség tulajdonát képező két mészárszék-helyiség és a hitközséget megillető kizárólagos kóser hus-méretési jog zárt ajánlat és ezt követő árverés útján bérbe adatni rendeltetvén, felhivatnak mindazok, akik ezen vállalatra ajánlatot tenni, vagy árverezni kívánnak, hogy ajánlataikat 1891. évi augusztus hó 27-ik napjáig az alulirt elnökséghez nyújtásuk be, illetve 1891. évi augusztus hó 28-ik napjának d. u. 3 órájára a hitközség tanácstermébe ezennel kitűzött árverésre jelentkezzenek, mely alkalommal 200 frt bánatpénzt hozzanak magukkal, illetve az ajánlattevők ajánlatukhoz hasonló összegű bánatpénzt csatoljanak. Az árverési és bérleti feltételek a hitközségi irodában betekintheők és zárt ajánlattevők ajánlataiban kötelesek kijelenteni, hogy ezen feltételeket ismerik és hogy azokat ajánlatuk elfogadása esetén mindegyikben kötelezőknek elfogadják, ugyanezt kötelesek kijelenteni a szóbelileg árverezők az árverési feltételek aláírásával.

Az előjáróság, illetve közgyűlésnek fenntartatik az ajánlattevők közötti független választás, valamint az ajánlatok és árverésnek jóváhagyása. Ha azonban 30 napon belül határozat nem hozatnék, a bérlet a legelőbbit ígérőre nézve hatályba lép.

Kelt Szentesen, 1891. évi augusztus hó 16-án.

A szentesi izr. hitközség elnöksége.

Pályázat.

Alulírott izr. hitközség f. év október 1-jére pályázatot hirdet egy korszerű, helyét tökéletesen megálló **előimádkozó** állásra, kinek egyszersmind שוהט ובודק ומהל -nak kell lennie. Az illetőtől megkivántatik, hogy a magyar nyelvet szó- és írásbelileg tökéletesen bírja, képességgel bírjon a hitközségi jegyzőség vezetésére és a közép- és állami iskolában való hitoktatásra. Évi fizetés 350 frt, szabad lakás, egész sechita és a szokásos mellékjövödelmek. Képesített anyakönyvvezetők előnyben részesülnek. Pályázók sziveskedjenek megfelelően felszerelt kérvényeiket f. évi szeptember 15-ig alulírott előjárósághoz beküldeni. Csak az erre meghívottak bocsájtattak próbaelőadásra és csak a megválasztottnak térítettik meg az utazási költségnek egy része.

Szászváros, (Erdély) 1891. augusztus 4.

Az izr. hitközség előjárósága nevében:

Reisz Albert.

Pályázat.

Az abauj-tornamegyei **buzitai** izr. hitközségnél egy שוהט ובודק וקורה állása ürrült meg, melyre a fenti teendőkre képzett és megfelelő előimádkozó képességgel bíró oly egyének pályázhatnak, kik 10—12 éves gyermekeket valóságoktatásban is tudnak részesíteni.

Az állás betöltőjének javadalmi: 240 frt évi fizetés, természetbeni lakás, az előimádkozásért (balmuszaf) évenként külön 30 frt, valamint a szokásos mellékjövödelmek.

A pályázni kívánók sziveskedjenek képességeik igazolásával, valamint életkorukat, családi viszonyait és esetleg eddigi működésüket feltüntető okmányokkal, vagy azok hiteles másolataival felszerelt kérvényeiket az alulirt elnökséghez czimezve, f. évi szeptember közepéig beküldeni.

Pályázatra csak a meghívottak bocsájtattak s csak az alkalmazott uti költségei térítettnek meg.

Az állás az ünnepek utáni Ros-Chodeskor foglalandó el.

Buzita. 1891. augusztus 12.

Berger Gusztáv
hitk. elnök.

Megfelelő állast keres

בעל תפילה שוהט ובודק מוהל וקורה egy kitünő modern ki rabbiképesítéssel (קבלות) is rendelkezik, qualifikált és a vallás és közoktatásügyi miniszter egy leirata által hivatalosan elismert anyakönyvvezető. Ezekben a minőségekben több évig elismerés mellett működött, és ez idő alatt gyermekeit mind kiházasította, úgy, hogy ezek a községnek terhére nem esnek. Községek, melyek az illetővel összeköttetésbe lépni óhajtanak, sziveskedjenek a közelebbi czim iránt az Egyenlőség szerkesztőségében tudakozódni.

SIKETNÉMÁK

nyilvános tan- és nevelő-intézete

Rudapest, VIII., Népszínház-utca 28.

(Az intézet 6 év óta áll fönn.)

Frim Antal siketnémák intézetében, mely 6 osztályból áll, a jövő 1891/92 ik tanévre a felvételek augusztus 15-én kezdődnek; előjegyeztetni lehet naponként az intézet helyiségében. Az intézet fiuk és leányok részére ujjannan és kényelmesen van berendezve. A növendékek lehetnek belakók, félkosztosok és bejárók, kik tisztességes ellátásban, gondos vallás-erkölcsi nevelésben és szakszerű kiképzésben részesülnek. Folyttnos felügyelet. Jutányos díjak. **Az előadások szeptember 1-én kezdődnek** Levélbeli megkeresésre azonnal választ, illetőleg programot küldünk.

3—2

FRIM ANTAL,
szakképzett sik. tanár és int. tulajd. igazgáió.

Kohn Arnold
gazdag sirkőraktárát
 (Váczikörut 14, szemben az Andrásy-
 ut torkolatával)

ajánlja mindazok figyelmébe, kiknek a sirkőállitás szomorú kötelességét kell teljesíteniök.

Szép és pontos kivitelért és lehetőleg olcsó megszámitásért kezelkedik a czég jó hírneve.

→ Szombaton és ünnepnapokon zárva. ←

„THE GRESHAM“

3-3 életbiztosító-társaság Londonban.

<p>Magyarországi fiók: Budapest, Ferencz-József-tér 5., 6. a társaság házában.</p>	<p>Ausztriai fiók: Bécs, Gisellastrasse 1. sz. a. a társaság házában.</p>
<p>A társaság vagyona 1890. június 30-án . . . frk 111.610,613.—</p>	
<p>Évi bevétel biztosítások és kamatból 1890. évi június 30-án . . . » 20.084,349.—</p>	
<p>Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) . . . » 234.804,082.—</p>	
<p>A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt a társaságnál . . . » 55 985,275.—</p>	
<p>értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke » 1,666.812,555.—</p>	
<p>értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok.</p>	

Vizahólyag, borszesz, gelatine, glicerin, borzamat, deritópor (Jullien-fele is), savtalanító por, ártatlan borszinek, ürmös-essencia, valamint mindennemű borbetegségek elleni szerek.

Parafadusaszok,
 bor- és sörpalaczkok, sörpezsgő- és facsapok,
dugaszoló- és bekupakolási gépek, gummitömlők,
 vagy valamennyi eszközök és készülékek pinczegazdaságok számára a legelőször esőben kaphatók

W A T T E R I C H A R N O L D-nál
Budapesten, VII. Dohány-utca 1. az izr. templom átellenében.

Ajánlok továbbá: essenciákat és aether olajokat, rum és szilviorium, törköly- és sóprúpálinkák, végre mindennemű likörök és ecetnek hideg uton való előállításához minden készülék nélkül

Érjegyzékek es kezelési könyvek ingyen és bérmentve.

V. kerületi polgári- és kereskedelmi iskola
BUDAPEST,
V. ker. Nagy korona-utca 13-ik szám.
 IGAZGATÓ:
ARANYOSSY MIKSA.

E nyilvánossági joggal felruházott intézet áll 4 polgári és 3 középkereskedelmi iskolai osztályból. Bizonyítványai államérvényesek. A keresk. osztályok egyenrangúak a keresk. akadémiák osztályaival. Az intézet minden követelménynek megfelelő internátussal (bennlakás) van egybekötve és »iskolai műhelyt« tart fenn, mely a középiskolai tanáregyesület jubiláris kiállításán díszoklevéllel lón kitüntetve. Előjegyzések már a szünetek alatt. Értesítővel készségesen szolgál

az igazgatóság.

Legujabb szabadalmazott
CLOSETT-ÜLŐK

önműködő záróval, emailirozott, öntött vasból való csészével, megakadályozzák a **légvonalot** és **ártalmas kigözölgéseket,** melyek által a betegségek leginkább bekövetkeznek. — Áradarabonkint fényezett ülődeszkával 10 frt, fényezett-lennel 9 frt. — Szétküldés utánvétellel. — Sok ezer már sikeresen van használatban

W O L F S O M A
 budapesti vasbutorgyáros raktárából
(Dorottya-utca 2. sz.)

Univ. Med. Dr. **RENNER****vizgyógyintézete**

Budapest, VII. kerület, Valero-utcza 4. sz.

Az intézet (mely 18 év óta fennáll, a **Hidrotherapia** minden modern eszközeivel van ellátva és szakszerű kezelés mellett ugyanott sikerrel gyógyíthatók:1. A legkülönbélebb idegbajok: **Hysteria, Hypochondria, Melancholia, álmatlanság** stb.2. Vérkeringési zavarok: **szédülés, vértorlódás, vérszegénység, hőség-zavarok** stb.3. Az emésztési szervek betegségei: **gyomorbélhurut, székrekedés, a belek renyhése, puffadtság, hasbéli pangása** stb.4. **Rheuma bajok és általános gyengeségek****Benlakók és bejárók felvételnek.****TELEFON****TELEFON FELTALÁLÓK!****Uj találmányokra**

kieszközöl és érté-

kesít minden

államban.

szabadalmakatvédjegyek, min-
ták és mustrák be-
lajstromozását eszközi**BERGL SÁNDOR**első budapesti szabad. és műszaki irodája
Budapest, VI., Andrássy-ut 30.**KIVONAT****GICHER SIMON és FIA**

paplangyárosok, kárpitos és díszítők

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 22.**Árjegyzékéből:**

1 drb creton paplan	— — — —	1.70 kr.
1 drb vörös nounge paplan	— — — —	2.—
1 » satin cachemir paplan	— — — —	3.40 kr.
1 » atlasz cachemir paplan	— — — —	4.40 »
1 » atlasz paplan	— — — —	8.50 »
1 » lószőr matracz	— — — —	10.—
1 » lószőr matracz 3 részben	— — — —	14.—
1 » Crin de afrig matracz	— — — —	6.—
három részben	— — — —	8.—
1 drb tengeri matracz	— — — —	4.50 kr.
» három részben	— — — —	6.50 »
1 » ablak tunisz-függöny	— — — —	2.80 »
1 » asztal- 2 ágyterítő bouret	— — — —	7,50 »
1 » asztal- 2 » prima »	— — — —	9.50 »

Vidéki megrendeléseknél kérjük a postaköltséget előre beküldeni. — **Kereskedők előnyben részesülnek.** — Nem tetszés esetén az árut kicseréljük, vagy a pénzt vissza küldjük.**FELHIVÁS****Lévai Dávid bank- és váltó-üzlete, Budapest, Terézkörut 48.**Aki biztos eredménnyel és szép sikerrel tőzsdei műveletekben résztvenni óhajt, ne mulassza el az alant jegyzett **VIII-ik csoport** ba belépni, melyre **előjegyzések résztvevő-jegyekre augusztus hó 31-ig** fogadtatnak el, minthogy 1-ső szeptemberre kezdetüket veszik az üzletek a következő csoportok s erint:

A) VIII. csoport 100 résztvevő	— — —	á 25 forint
B) VIII. » 100 »	— — —	á 50 »
C) VIII. » 50 »	— — —	á 100 »
D) VIII. » 50 »	— — —	á 200 »
E) VIII. » 20 »	— — —	á 300 »
F) VIII. » 20 »	— — —	á 500 »
G) VIII. » 15 »	— — —	á 1000 »
H) VIII. » 10 »	— — —	á 2000 »

Ezen csoportok mindegyike külön-külön kezeltek és a **haszon minden 30 nap után** pénztáramnál átvehető, vagy posta útján kézbesítetik. Minden egyes résztvevőnek harmincz napi előzetes felmondás után a hozzá járult összeget **haszonnal együtt** vissza fizetem.Az **A), B), C), D), E), F), G)** és **H** csoportok **II. és IV. sorozat** résztvevőit ezennel felhivom a haszon felvétele végett pénztáramnál jelentkezni és fizetek a **II. sorozat** július 22-től augusztus 22-ig mint második havi és a **IV. sorozat** július 20-tól aug. 20-ig eredő első havi hasznot és pedig: **A) csoportbeli tagoknak 5 frtot, B) 11 frtot, C) 23 frtot, D) 48 frtot, E) 72 frtot, F) 121 frtot G) 250 frtot.**Eme fényes siker, valamint az eddig alakított csoportok mind a hét sorozatánál tanúsított tömeges hajlam a részvételhez, de főleg a legkedvezőbb kilátásaim a tőzsde árhullámzások rendszerem szerinti kihasználhatósága, arra indít, hogy egy újabb, a fent jegyzett csoportok szerint a **VIII. sorozatot** kibocsássam,**TELEFON 116. szám.**